



USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE



Бар'єрні методи контрацепції

РАЗОМ ДО ЗДОРОВ'Я  **TOGETHER FOR HEALTH**

ПРОЕКТ ПОКРАЩЕННЯ ПЛАНУВАННЯ СІМ'Ї ТА РЕПРОДУКТИВНОГО ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ
IMPROVING FAMILY PLANNING & REPRODUCTIVE HEALTH IN UKRAINE

Бар'єрні методи контрацепції можна визначити як методи запобігання від небажаної вагітності шляхом перешкоди потраплянню сперми у піхву або шийку матки хімічним чи механічним шляхом або сполученням того та іншого.

Бар'єрні методи (визначені згідно ВООЗ):

- Чоловічі латексні презервативи.
- Чоловічі поліуретанові презервативи.
- Жіночі презервативи.
- Шийкові ковпачки.
- Діафрагми.



Презервативи чоловічі

Презерватив - тонкий чохол, виготовлений з гуми (латексу) або вінілу, який може бути оброблений сперміцидом для додаткового захисту. Презерватив одягається на статевий орган у стані ерекції.



Механізм дії

- Запобігають потраплянню сперми у жіночий репродуктивний тракт.
- Запобігають передачі мікроорганізмів (що викликають ІПСШ, включаючи ВГВ і ВІЛ/ СНІД) від одного партнера до іншого (тільки латексні і вінілові презервативи).
- Основними критеріями якості та надійності, за оцінками ВООЗ, вважаються міцність на розрив та розміри мікропор матеріалу, з якого виготовлено презерватив.
- Ефективність контрацептивного захисту презервативу залежить, в основному, від правильності його одягання та участі у цьому процесі жінки.



Переваги Контрацептивні



- Негайна ефективність.
- Не впливають на грудне годування.
- Можуть використовуватись як страхувальний метод разом з іншими контрацептивами.
- Відсутній ризик для здоров'я, пов'язаний з використанням методу.
- Відсутні системні побічні явища.
- Продаються без рецепта.
- Не обов'язково проводити медичний огляд перед початком використання.
- Може використовуватися як запасний метод для інших контрацептивів або як проміжний метод, якщо початок використання іншого методу необхідно тимчасово відкласти.



Неконтрацептивні

- Єдиний метод планування сім'ї, який забезпечує захист від ІПСШ, ВІЛ/СНІДу (тільки латексні і вінілові презервативи).
- Сприяють залученню чоловіка до планування сім'ї.
- Можуть продовжити період до еяколяції.
- Можуть сприяти зниженню ризику розвитку раку шийки матки.
- Можуть використовуватись при лікуванні імунологічних форм безпліддя (протягом 3-6 місяців). для запобігання потрапляння антигенів сперми в піхву.
- Можуть використовуватись у випадку алергійних реакцій жінки на сім'яну рідину і/або сперматозоїди.

Недоліки



- Контрацептивна ефективність залежить від бажання дотримуватись інструкцій.
- Метод залежить від користувача (необхідне постійне бажання оберігатись (мотивація) і використання під час кожного статевого акту).
- Можуть знизити чутливість статевого органу, ускладнюючи тим самим підтримку ерекції.
- Видалення використаних презервативів може стати проблемою.
- Необхідна наявність відповідних умов зберігання вдома у користувачів.
- Необхідно мати достатній запас презервативів до початку статевого акту.
- Необхідна постійна наявність у продажу.
- Можуть викликати подразнення у чоловіків і жінок як самим презервативом, так і сперміцидом.

Презервативи жіночі

Чохол з тонкого прозорого поліуретану, який закритий з одного кінця. Відкритий кінець представляє собою гнучке кільце великого діаметру, яке залишається зовні. Закритий кінець закінчується кільцем меншого діаметру для зручності введення у піхву.



Механізм дії

- Запобігають потраплянню сперми до внутрішніх статевих органів.
- Запобігають ІПСШ.

Ефективність

При правильному регулярному використанні – 5 вагітностей на 100 жінок протягом першого року. При неправильному – 21 вагітність на 100 жінок.



Переваги

- Контролюється жінкою.
- Відсутність протипоказань.
- Немає алергійних реакцій.
- Може захистити від ІПСШ.
- Може допомогти у попередженні раку шийки матки.



Недоліки

- Мають високу ціну.
- Ефективність при звичайному застосуванні коливається.
- Потрібна згода партнера.
- Потрібен постійний запас.



Жіночі презервативи:

Хто не повинен використовувати метод

Жінки:

- чий вік, кількість пологів в анамнезі або стан здоров'я роблять вагітність небезпечною для здоров'я;
- що мають, фізичні негаразди або не бажають застосовувати даний метод з особистих мотивів;
- з пролапсом матки (опускання матки у піхву);
- з важкою формою цистоцеле або ректоцеле (утворення кили сечового міхура або утворення кили прямої кишки з опущенням у піхву);
- мають піхвовий стеноз (звуження піхвового каналу);
- з генітальними аномаліями (наприклад, піхвовий канал, розділений перегородкою).

Жіночі презервативи: Хто може мати потребу у додатковому консультуванні

Подружні пари:

- у яких вагітність може становити серйозну небезпеку для здоров'я жінки;
- у яких один або обоє у подружжі мають алергію на поліуретан;
- які мають потребу у високоефективному методі контрацепції;
- які мають потребу у довгостроковому контрацептивному методі;
- бажають використовувати метод, не пов'язаний із статевим актом
- не бажають дотримуватися інструкцій і використовувати метод постійно під час кожного статевого акту.

Діафрагми

- Діафрагми з обідком з плоскою пружиною.
- Діафрагма з обідком зі спіралеподібною пружиною.
- Діафрагми з дугоподібною пружиною.
- Діафрагма з обідком з широкою перетинкою.



Контрацептивна дія діафрагми визначається частково її бар'єрною функцією, перешкоджаючою потраплянню сперми у шийку матки, і частково її функцією як резервуара сперміцида. Присутність сперміцидного засобу в куполі діафрагми має важливе значення для досягнення максимальної контрацептивної дії.



Протипоказання до використання діафрагми

- Значні опущення стінок піхви та тіла матки.
- Аномалії.
- Дисплазії шийки матки та ендоцервіцити.
- Кольпіти.
- Перегородки у піхві.



Шийкові ковпачки

Ефективність:

- У жінок, які не народжували дітей, – **9-16** вагітностей на **100** жінок протягом першого року використання.
- У жінок, які мали пологи – **26-32** вагітностей на **100** жінок протягом першого року використання.
- Частка жінок, які продовжують застосовувати цей метод на кінець першого року від початку використання, складає **57 %**.



Шийкові ковпачки

Механізм дії

Запобігають попаданню сперми у верхній репродуктивний тракт жінки (матку та фаллопієві труби) та служать як ємкість для сперміцида.



Переваги діафрагм і ковпачків

Контрацептивні:

- Негайна ефективність.
- Не впливають на грудне годування.
- Метод не пов'язаний зі статевим актом (можна вводити за 6 годин до статевого акту).
- Відсутність пов'язаного з методом ризику для здоров'я.
- Відсутність системних побічних ефектів.

Не контрацептивні:

- Забезпечують деякий захист від ІПСШ, ВІЛ/СНІДу, особливо при використанні зі сперміцидом.
- Затримують менструальну кров при використанні під час менструації.

Недоліки діафрагм і ковпачків

- Контрацептивна ефективність залежить від бажання жінки дотримуватись інструкцій.
- Необхідно проведення гінекологічного огляду медичним спеціалістом (допускається проведення огляду медсестрою або акушеркою) для первинної і післяпологової примірки.
- Не слід вилучати **протягом 6 годин** після статевого акту.
- Необхідно мати до початку статевого акту.
- Потрібна постійна наявність у продажу (сперміцид необхідний при кожному використанні).
- Маніпуляції у піхві можуть виявитись неприйнятними для деяких жінок.
- Може зміститися під час статевого акту.
- Необхідно мити і зберігати з дотриманням спеціальних умов.



Побічні ефекти

- Алергічні реакції на гуму або на сперміцидну речовину.
- Якщо діафрагма або ковпачок залишаються у піхві надто довго, то з'являються значні сморідні виділення. Якщо діафрагма була погано промита і просушена перед повторним використанням, може розвинутих кандидозний кольпіт.
- У результаті надавлювання обідка діафрагми на сечовивідний канал може розвинутих рецидивуючий цистит.
- Відзначені випадки розвитку синдрому токсичного шоку як у менструюючих, так і у неменструюючих жінок, які застосовують діафрагму.

Сперміциди

Випускаються у вигляді:

- Аерозолів (піни).
- Паст.
- Гелів (крему).
- Желе.
- Вагінальних пінистих таблеток.
- Вагінальних пінистих супозиторіїв.
- Розчинних супозиторіїв.
- Розчинних плівок.
- Губок.



Механізм дії

Викликають руйнування мембрани сперматозоїдів, що знижує їх рухливість і здатність запліднювати яйцеклітину.



Вибір

- Аерозолі (піни) ефективні одразу після введення.
- Аерозолі рекомендуються у тому випадку, якщо сперміцид застосовується ізольовано (без іншого методу контрацепції).
- Пінисті вагінальні таблетки і супозиторії зручні у збереженні і транспортуванні, але вимагають 15-хвилинного очікування **після** їх введення до статевого акту.
- Розчинні вагінальні супозиторії також слід вводити за 10-15 хвилин до статевого акту.
- Сперміцидні желе, як правило, використовуються **тільки** у сполученні з діафрагмою.

Переваги

- Ефективні негайно (аерозоль, піна).
- Не впливають на грудне годування.
- Можуть використовуватись як страхувальний метод при виборі інших методів.
- Відсутній, пов'язаний з методом, ризик для здоров'я.
- Відсутні системні побічні явища.
- Прості у застосуванні.
- Додаткове зволоження (змазка) під час статевого акту.
- Продаються без рецепту і не вимагають медичного огляду перед застосуванням.
- Можливість використання без участі партнера у прийнятті або виконанні рішення.

Недоліки

- Середня ефективність (**18-29 вагітність на 100 жінок** протягом першого року використання).
- Контрацептивна ефективність залежить від бажання жінки виконувати інструкції.
- Залежить від користувача (необхідне постійне бажання оберігатись, мотивація) і використання під час кожного статевого акту.
- Жінка повинна ввести контрацептив за **10-15 хвилин** до статевого акту (вагінальні пінисті таблетки, супозиторії і плівка).
- Кожне введення ефективне тільки протягом **1-2 годин**.
- Необхідно мати у наявності до початку статевого акту.
- Вимагається постійна наявність у продажу.

Губки

Механізм дії

Губка попереджує попадання сперми у верхні відділи репродуктивного тракту жінки (матка і фаллопієві труби) і слугує як ємність для сперміциду та еякуляту.

Переваги Контрацептивні

- Негайна ефективність.
- Не впливають на грудне годування,
- Метод не пов'язаний зі статевим актом (можна вводити за 6 годин до статевого акту).
- Відсутність, пов'язаного з методом, ризику для здоров'я.
- Відсутність системних побічних ефектів.

Неконтрацептивні

- Забезпечують деякий захист від ІПСШ, ВІЛ/СНІД), особливо при використанні зі сперміцидом.
- Затримують менструальну кров при використанні під час менструації.
- Захищає від розвитку дисплазій шийки матки (передраковий стан).

Недоліки

- Губки іноді викликають подразнення.
- Деякі жінки можуть забути про необхідність вилучити губку.
- Маніпуляції у піхві можуть виявитися неприйнятними для деяких жінок.
- Зв'язок між використанням губки і розвитком синдрому токсичного шоку остаточно не встановлений.
- Може статись зміщення губки.
- Може викликати сухість піхви завдяки всмоктуванню секрету.

ДЯКУЄМО!

Ця презентація була розроблена завдяки щедрій підтримці американського народу з допомогою Агентства США з Міжнародного Розвитку.

Відповідальність за зміст цієї презентації несе Корпорація Інститут Дослідництва та Тренінгів JSI; інформація, яка відображена в цій презентації не завжди поділяє погляди Агентства США з Міжнародного Розвитку або уряду Сполучених Штатів.